Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo b

MŪSŲ PASTOGĖ

50 - ti Metai Australian Lithuanian Weekly Post Print Approved PP 255003/01774 Kaina - Price $1 2.11.1998 Nr.43 (2603)

Prieš š.m. Sporto šventės atidarymo paradą Kaune. Prie vėliavos iš kairės: A. Levickis, St. Šutas ir A. Laukaitis

Lietuvos įvykių apžvalga

Atsirūgsta Maišiagalos memorandumas

„Lietuvos aidas" spalio 21 d. laidoje, pirmajame puslapyje skelbia pavojaus signalą: tarptautiniuose jūrlapiuose Lietuva neturi sienos su Švedija. „Lietuvos aidui" pavyko sužinoti, kad Lietuvai nenaudingi Maišiagalos memorandumo padariniai tebejaučiami iki šiol.

LDDP valdymo laikais, tuometiniai Lietuvos ir Latvijos prezidentai bei premjerai, susitikę pamedžioti, pasirašė susitarimą, pagal kurį jūros siena su Latvija būtų buvusi nubrėžta taip, kad Lietuva būtų netekusi sąlyčio su Švedijos ekonominiais vandenimis. Viešai paskelbus slaptąjį memorandumą ir Lietuvoje kilus skandalui, šis susitarimas buvo panaikintas. Nepaisant to, ši Maišiagalos memorandumo numatyta siena vėl pasirodo labai rimtuose tarptautiniuose jūriniuose dokumentuose, pabrėžia dienraštis.

„Mes buvome šokiruoti, pamatę šių metų Anglijos admiraliteto žinyną", - sakė Lietuvos jūrų paieškos ir gelbėjimo koordinacinio centro kapitonas koordinatorius Algimantas Valiukėnas. Pasak jo, tai yra pretenzijos į Lietuvos vandenis.

JAV Prezidentas susitiks su Lietuvos Prezidentu

Baltieji Rūmai patvirtino, kad Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidentas Bill Clinton šią savaitę susitiks su Lietuvos Prezidentu Valdu Adamkumi. Susitikimas turėtų įvykti penktadienį. Tą pačią dieną įvyks ir V. Adamkaus susitikimas su JAV Valstybės sekretore Madeleine Albright.

Šiuo metu V. Adamkus lankosi Čikagoje, kur jis susitinka su šio miesto ir Ilinojaus valstijos vadovais, lietuvių ir lenkų bendruomenių atstovais, mokslo visuomene.

Lietuvos - Rumunijos ryšiai

Lietuvos Krašto apsaugos ir Rumunijos Nacionalinės gynybos ministerijos susitarė bendradarbiauti plėtojant kol kas nestiprius dvišalius karinius ryšius. Tai numatyta sutartyje, kurią pirmadienį pasirašė Bukarešte viešintis Lietuvos krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius ir Rumunijos nacionalinės gynybos ministras Victor Babiuc.

Gausėja Internet ryšių

Šiemet Lietuvos informatikos rinkoje sparčiausiai plečiasi „Interneto" paslaugos. Palyginti su praėjusiais metais, „Interneto" vartotojų padaugėjo 30-40%. Jo paslaugomis naudojasi apie 50 000 - 60 000 Lietuvos gyventojų. „Interneto" paslaugų vartotojų gausėjimo tempais Lietuva dabar neatsilieka nuo Anglijos ir Vokietijos. Taip teigia tarptautinės informacinių technologijų, telekomunikacijų ir raštinės įrangos parodos „Infobalt", kuri Vilniuje atidaroma antradienį, organizatoriai.

Ignalina vėl veikia

Po penkių mėnesių remonto vėl dirba Ignalinos atominės elektrinės pirmasis blokas. Šiuo metu jo apkrovimas yra 640 megavatų, antrojo bloko - 1330 megavatų. Remonto metu pirmajame bloke įgyvendintos papildomos apsaugos priemonės, įvykdyta metalo kontrolės programa ir pašalinti įvairūs defektai. Buvusi informacinė skaičiavimo ir valdymo sistema „Titan" pakeista į naują, parengtą JAV.

Vytautas Landsbergis Vilniuje atidarė tarptautinę parodą

Lietuva dar nėra tarp informatikos srityje pirmaujančių šalių, bet tikrai nėra ir tarp atsilikusių, antradienį pastebėjo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, atidarydamas Vilniuje penktąją tarptautinę technologijų, telekomunikacijų ir raštinės įrangos parodą „Infobalt".

„Mes einame pirmyn išradingai, energingai, džiaugiamės nepaprastu jaunimo domėjimusi informatika, kompiuterizacija, programavimu ir su tai susijusiais dalykais", - sakė V. Landsbergis.

Prancūzai bendradarbiaus gaminant karinę produkciją?

Prancūzijos gynybos ministerijos delegacija susidomėjo Lietuvos mokslininkų ir pramonininkų galimybėmis bendradarbiauti gaminant karinę produkciją. Šia tema krašto apsaugos viceministras Povilas Malakauskas antradienį Vilniuje kalbėjosi su generolu majoru Jean Paul Panie, kuris dirba Prancūzijos gynybos ministerijos agentūroje, atsakingoje už kariuomenės pirkinius.

Viceministras žurnalistams sakė, kad šios agentūros Tarptautinių ryšių direkcijos vadovo pavaduotojas pažadėjo perduoti kvietimą ekspertams iš Prancūzijos, kurie galėtų atvykti į Lietuvą ir susipažinti su mokslininkų bei pramonininkų siūlymais bendradarbiauti gaminant karinę produkciją.

Kaip žinoma, šiemet NATO pasiūlė „Partnerystės taikos labui" šalims dalyvauti kuriant ir gaminant karinę techniką. Savo projektus pateikė ir Lietuva, pasiūliusi drauge gaminti minų ieškinius su dujų jutikliais ir lazerinius šaulių treniruoklius, prie kurių prijungiamas kompiuteris. Pirmajame projekte Lietuvos mokslininkams atstovauja Puslaidininkių fizikos institutas, o antrajame - Kauno Tenchnologijos universitetas.

Be to, pavasarį Briuselyje tarptautinėje karinės pramonės parodoje Lietuvos Tekstilės institutas pristatė didelio dėmesio sulaukusias neperšaunamas liemenes, o įvairios Lietuvos įmonės siūlė kitokius savo gaminius – sagas karinėms uniformoms, pačias uniformas, kelnes, apsiaustus ir striukes, apatinį karišką trikotažą.

Finansų ministras žada taupyti

Finansų ministras Algirdas Šemeta teigia, kad Seimui įteiktame Vyriausybės

Ministras Algis Šemetas

kitų metų šalies biudžeto projekte numatyta griežtai taupyti biudžeto lėšas, pirmiausia pradedant nuo valdymo išlaidų. Pirmadienio spaudos konferencijoje jis sakė, kad tiesioginės valstybės valdymo išlaidos sumažės netgi 18 mln. litų arba 7.4%. Pasak jo, ateinančiais metais numatyta įšaldyti atlyginimų didinimą valstybės valdymo įstaigoms. *„Pagal pateiktą projektą, valdininkams kitais metais atlyginimai nedidės"*, - sakė ministras. Biudžetinių išlaidų mažinimo ir taupymo šaltiniu jis nurodė taip pat ketinimą 35% mažinti išlaidas transportui, komandiruotėms, kai kurioms prekėms ir paslaugoms. A. Šemeta tikisi, kad tai leis sutaupyti 136 mln. litų. Pasak ministro, Vyriausybė siūlo krašto apsaugai skirti 1.5% bendrojo vidaus produkto, tai yra 50 mln. litų mažiau negu pasiūlė Valstybės gynybos taryba. Finansų ministras sakė, kad kitų metų šalies biudžeto projekte prioritetinėmis sritimis yra laikomas švietimas, sveikatos apsauga ir socialinė apsauga. Išlaidos joms pagal projektą planuojama padidinti nuo 29.5% iki 33%. Tada išlaidos šioms sritims padidėtų 190 mln. litų.

Lietuva rengiasi Europos Tarybos jubiliejui

Lietuvos Seimo Užsienio reiklų komitetas patvirtino Nacionalinio komiteto Europos Tarybos 50-mečiui paminėti sudėtį ir programą. Komitetui vadovaus Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas ir Seimo Europos reikalų komiteto pirmininkas Andrius Kubilius.

Europos Taryba - seniausia parlamentinė organizacija žemyne. Ji įkurta 1949 m. gegužės mėnesį. ET vaidmuo sustiprėjo po 1990 m., kai žlugo komunistinė sistema. Lietuva į Europos Tarybą buvo priimta 1993 metų gegužės mėnesį. Pasak Lietuvos Seimo delegacijos Europos Tarybos Parlamentinėje Asamblėjoje vadovo Bronislovo Kuzmicko, įstodama į ET, Lietuva peržengė Europos integracijos slenkstį.

Lietuva rengiasi siųsti stebėtojus į Kosovą

Į Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos misiją Kosove Lietuva ketina siųsti iki dešimties stebėtojų.

Tačiau tikslus jų skaičius paaiškės po to, kai Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacija (ESBO) suderins finansinius misijos klausimus ir galutinai apibrėš, kiek stebėtojų deleguos kiekviena ESBO narė, tarp jų - ir Lietuva.

Aukšto rango Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos pareigūnas tvirtino, kad konsultacijos stebėtojų misijos klausimais jau vyksta su ESBO pirmininkaujančios Lenkijos pareigūnais.

Beje, pasak diplomato, sąlyginė stebėtojų atranka Lietuvoje jau atlikta. Į šią misiją ketinama siųsti tokios patirties jau turinčius Lietuvos piliečius.

Remiantis užsienio naujienų agentūrų pranešimais, ESBO pirmininkas ir Lenkijos užsienio reikalų ministras Bronislaw Geremek penktadienį pasirašė susitarimą su Jugoslavija dėl to, kad Kosove pradėtų dirbti stebėtojai. Pirmoji techninė misija į šią Jugoslavijai priklausančios Serbijos provinciją turėtų būti nusiųsta jau šeštadienį. Susitarime su Belgradu užfiksuotas tik didžiausias leistinas stebėtojų skaičius - 2 000. Kiek žmonių iš tikrųjų pradės eiti savo pareigas Kosove, spręs misijos vadovas, kuris bus paskirtas artimiausiomis dienomis.

Sveikinimai Popiežiui

Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus

Nukelta į 2 psl.

Lietuviai ruošiasi Olimpiadai

Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) oficiali delegacija, apsilankiusi 2000 metų vasaros olimpinių žaidynių sostinėje Sydnėjuje, įsitikino, kad australai visiškai pasirengę įgyvendinti principą „olimpiada – sportininkams", – praneša ELTA.

Spaudos konferencijoje LTOK prezidentas Artūras Poviliūnas pasidžiaugė, kad dvi savaitės trukusio vizito metu Lietuvos atstovams pavyko išspręsti nemažai klausimų, susijusių su pasirengimu ir dalyvavimu Sydnėjaus olimpiadoje.

Delegacijai vadovavo LTOK viceprezidentas, Lietuvos sporto federacijų sąjungos prezidentas Vytas Nėnius, kartu su juo Australijoje lankėsi Lietuvos olimpinės misijos Sydnėjuje vadovas, Kūno kultūros ir sporto departamento generalinio direktoriaus pavaduotojas Algirdas Raslanas, LTOK direktorius Vytautas Zubernis ir olimpinių rinktinių direktorius Kazys Steponavičius. Lietuvos delegaciją Australijoje globojo Lietuvos garbės konsulas Australijoje Viktoras Šliteris, LTOK atašė Antanas Laukaitis, kiti lietuvių bendruomenės atstovai.

Vienas iš nuveiktų darbų – pasirašyta sutartis su Lietuvių Namais Sydnėjuje, kad olimpiados metu jie taptų savotišku Lietuvos atstovų susitikimų centru. Taip pat susitarta dėl vieno namo nuomos Sydnėjuje jau nuo kitos savaitės. Šiame šešių kambarių name visą pasirengimo olimpiadai laikotarpį galės gyventi sportininkai, treneriai ar kiti specialistai, kurie lankysis Sydnėjuje. V. Nėniaus teigimu, tai bus net tris kartus pigiau nei kiekvienąkart ieškoti naujos apsigyvenimo vietos.

Australijoje Lietuvos delegacija aplankė visus olimpinius objektus, susitiko su Organizacinio Komiteto atstovais, sporto šakų varžybų organizatoriais. Visos sporto bazės sparčiai statomos ir tvarkomos, siekiant sudaryti kuo geresnes sąlygas sportininkams. Lankytas ir būsimajame olimpiniame kaimelyje, kur gyvens per 10 000 sportininkų. Planuojama, kad Lietuvos delegacija įsikurs viename trijų aukštų pastate. Beje, gyvenamuose kambariuose nebus šaldytuvų ir televizorių, juos teks nuomoti.

Taip pat buvo aplankyti Sydnėjaus priemiesčiai, kuriuose galėtų įsikurti Lietuvos sportininkai aklimatizacijos periodui. Iš dviejų variantų pasirinktas Newcastle, esantis 150 km nuo Sydnėjaus. Šiame 250 000 gyventojų turinčiame mieste sporto objektai išdėstyti patogiau nei Illawarroje.

Daug dėmesio buvo skirta kitais metais rudenį vyksiančioms priešolimpinėms varžyboms. Planuojama, kad jose turėtų dalyvauti 40-50 geriausių šalies sportininkų. Tačiau tam reikės apie 600 000 litų, nes vieno asmens kelionė ir pragyvenimas kainuos apie 15 000 litų.

„Šiuo vizitu Sydnėjaus olimpinės žaidynės mums jau prasidėjo. Viliuosi, kad mūsų olimpiniai kandidatai pasirengimui ir dalyvavimui iš valstybės biudžeto gaus ne mažiau lėšų nei „Žalgirio" krepšininkai Eurolygai", – sakė LTOK prezidentas.

A. Raslano teigimu, galutinė Lietuvos rinktinės sudėtis bus aiški tik po visų atrankos varžybų, tačiau į olimpiadą vyks tik tie sportininkai, kurie atitiks keliamus reikalavimus dėl vietų. Anot olimpinės misijos ir programos „Sydnėjus - 2000" vadovo, galima prognozuoti, kad į Australiją vyks 47 - 56 sportininkai ir tos žaidimų komandos, kurios įveiks atrankos barjerą.

„Lietuvos aidas", 1998.10.15

Šauliai pažymėjo Vl. Putvinskio-Pūtvio 125-ąsias gimimo metines

Pažymint žymaus prieškario Lietuvos visuomenės veikėjo, publicisto, Šaulių Sąjungos įkūrėjo, ideologo, pirmojo vado, viršininko ir Centro valdybos pirmininko, Šaulių Sąjungos garbės pirmininko Vl. Putvinskio-Pūtvio 125-ąsias gimimo metines Lietuvoje buvo organizuoti renginiai.

Norėtųsi pažymėti, kad rugsėjo 5 dieną Klaipėdos jūrų šaulių rinktinė Palangoje organizavo iškilmes, skirtas Vl. Putvinskio-Pūtvio 125-osioms gimimo metinėms, su paradu, iškilmingu minėjimu ir koncertu. Tai buvo pirmasis akcentas Lietuvoje, pradedant renginių ciklą šios iškilios lietuvių tautos asmenybės 125-osioms gimimo metinėms paminėti.

Rugsėjo 25 dieną Šiaulių „Aušros" muziejuje buvo organizuotas minėjimas-konferencija Lietuvos Šaulių Sąjungos įkūrėjo, publicisto, visuomenininko Vlado Putvinskio-Pūtvio 125-osioms ir jo sūnaus, agronomo, Lietuvos žemės ūkio ministro, šaulio Stasio Putvinskio-Pūtvio 100-osioms gimimo metinėms pažymėti. Į šį minėjimą-konferenciją atvyko E. ir Vl. Putvinskių vaikaičiai su šeimomis, Zubovų ir Fledžinskių giminių atstovai, Šaulių Sąjungos vadas mjr. L. Bakaitis, Šiaulių apskrities šauliai, savivaldybės atstovai, miesto gyventojai...

Minėjimo metu susirinkusieji išklausė Šiaulių apskrities gen. P. Plechavičiaus šaulių rinktinės vado E. Mačiulskio „Vladas Putvinskis-Pūtvis Lietuvos Šaulių Sąjungos kūrėjas ir ideologas", „Aušros" muziejaus darbuotojų E. Raguckienės „Stasio Pūtvio gyvenimas ir veikla" ir I. Nekrašienės „Vlado Putvinskio-Pūtvio laiškai Šiaulių „Aušros" muziejuje" pranešimus, apie juos prisiminė ir pasisakė Pūtvių giminės atstovai. Grojant Šiaulių konservatorijos kvartetui, buvo pristatyta paroda „Iš Putvinskių archyvo" ir katalogas „Vlado Putvinskio-Pūtvio laiškai „Aušros" muziejuje".

Sekančią dieną Vl. Putvinskio-Pūtvio atminimas buvo paminėtas Kaune. Renginiai Kaune prasidėjo 10 val. ryto šv. Mišiomis už Vl. Putvinskį-Pūtvį Šv. Arkangelo Mykolo (Įgulos) bažnyčioje, kurias koncelebravo šios bažnyčios rektorius, Kauno įgulos kapelionas kunigas V. Dudonis.

Nuo pusės trijų į Kauno Karininkų Ramovę pradėjo rinktis šauliai, atvykę iš visų šaulių rinktinių, savanoriai, kariai, Putvinskių giminės atstovai, visuomeninių organizacijų nariai, miesto gyventojai, kuriems brangus Vl. Putvinskio-Pūtvio vardas ir atminimas. Trečią valandą čia buvo atidaryta paroda „Vladui Putvinskiui-Pūtviui - 125". Atidarydamas šią parodą LŠS atkūrėjas, Vl. Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas ir šių eilučių autorius trumpai apžvelgė Vl. Putvinskio-Pūtvio gyvenimo kelią, paminėjo nuopelnus Lietuvai ir Šaulių Sąjungai ir paprašė susirinkusius apžiūrėti ekspozicijos eksponatus ir prisiminti Vl. Putvinskį-Pūtvį, pabūti su juo, nes jo darbai, jo idėjos gyvos iki šiol ir gyvuos, kol gyvuos mūsų tauta ir valstybė. Baigdamas savo pasisakymą, padėkojo Šiaulių „Aušros", Nacionalinio ir Vytauto Didžiojo karo muziejų darbuotojams, šauliui J. Ivaškevičiui ir KASP leitenantui A. Šablauskui už paramą paruošiant šią parodą.

Po parodos atidarymo, susirinkusiems apžiūrėjus eksponatus, Ramovės salėje prasidėjo iškilmingas minėjimas. Renginiai

Nukelta į 4 psl.

Lietuvos įvykių...

Atkelta iš 1 psl.

penktadienį pasveikino Joną Paulių II, švenčiantį dvidešimtąsias metines nuo tada, kai jis buvo išrinktas Popiežiumi.

Jo Šventenybę Popiežių Joną Paulių II pasveikino ir Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis. *„Jeigu mes galėtume ko nors palinkėti sau patiems, tai yra noras vėl matyti Jus Lietuvoje. Lenkiuosi iš visos širdies"*, - rašo laiške parlamento vadovas.

1978 metų spalio 16 dieną lenkų kardinolas Karol Wojtyla buvo išrinktas Romos Katalikų Bažnyčios Popiežiumi. Netrukus jis pasirinko Jono Pauliaus II vardą. Spalio 16-oji yra Vatikano valstybės šventė.

Ar Rusija apmokės skolas už savo kariškių pensininkų gydymą?

Rusija įsipareigojo iki šių metų pabaigos padengti skolą, kuri susikaupė už neapmokėtas medicinos paslaugas Lietuvoje gyvenantiems Rusijos kariškiams pensininkams. Sveikatos apsaugos ministerijos Užsienio ryšių ir Europos integracijos viršininkas Paulius Bindokas sakė, kad ši skola sudaro 4 400 000 litų. Tokia suma susikaupė nuo 1995 metų pabaigos, todėl šalyje gyvenančių 10 600 Rusijos kariškių pensininkų sveikata Lietuva kurį laiką rūpinosi faktiškai dykai.

Dr. A. Kabaila, Canberra

Trumpai iš visur

Spalio 18 d. Apawor kaimo Nigerijoje gyventojai skubėjo prie trūkusio benzino vamzdžio, kad galėtų kibirais semtis besipilantį benziną. Per kaimą esančiu vamzdžiu benzinas yra pumpuojamas iš netolimos Warri rafinerijos į Kaduna miestą Nigerijos šiaurėje. Plykstelėjusi liepsna apėmė susirinkusią minią. Žuvo arti tūkstančio iš 2000 kaimo gyventojų.

Per paskutinius tris mėnesius rytinė Javos salos dalis garsėja paslaptingomis žmogžudystėmis. Nužudyta virš 140 žmonių, daugumoje tai arba musulmonų dvasiškiai, arba žmonės, įtarinėjami užsiimą burtininkavimu, juodąja magija. Žmogžudysčių kaltininkai neišaiškinti, bet įbaugintų žmonių minios viešai nulinčiuoja įtariamuosius ir nukerta jų galvas. Indonezijos policija kovoja su minių savivale, masiškai areštuodami užmušėjus.

D. Britanijos teismas dar nepradėjo svarstyti buvusio Čilės diktatoriaus gen. Augusto Pinochet ekstradicijos bylos. Generolas suimtas Ispanijos teismo prašymu, dar laukiama formalaus Ispanijos vyriausybės pareikalavimo. Čilės prezidentas Eduardo Frei reikalauja, kad būtų pripažintas gen. Pinochet diplomatinis statusas ir neliečiamumas, nors pačioje Čilės sostinėje Santiago vyksta susidūrimai tarp už ir prieš Pinochet areštą demonstruojančių minių.

Buvusi D. Britanijos min. pirmininkė Margaret Thatcher reikalauja paleisti generolą iš arešto – jis padėjęs D. Britanijai 1982 m. per Falkland Salų karą su Argentina. Ją paremia dr. George Carey, Canterbury arkivyskupas. D. Britanijos vyriausybė sakosi nesikišanti į teismo eigą.

Tebesitęsia serbų kariniai veiksmai prieš albanų sukilėlius bei civilinius taikinius Kosovo srityje, serbams atitraukus tik dalį kariuomenės. NATO reikalauja iš serbų sustabdyti puolimus, užbaigti įtariamų sukilėlių areštus ir paleisti politinius kalinius. Specifinis NATO reikalavimas: Serbija turi tuoj atitraukti iš Kosovo srities ten sutelktas priešlėktuvinių raketų baterijas. Serbijai nesilaikant duotų pažadų, vis dar grąsoma NATO oriniais puolimais.

Po savaitę trukusių sunkių derybų, Maryland valstijoje pasiektas susitarimas tarp Izraelio ir palestiniečių delegacijų. Spalio 24 d. pasirašytas susitarimas, dalyvaujant Izraelio min. pirmininkui Benjamin Natanyahu, palestiniečių lyderiui Yasser Arafat bei JAV prezidentui Bill Clinton ir Jordano karaliui Hussein. Izraelis sutiko perleisti palestiniečiams dar 13% ginčijamos teritorijos bei paleisti keletą šimtų kalinamų palestiniečių, garantuoti laisvą susisiekimą tarp Gazos ir likusios Palestinos dalies. Palestiniečiai sustiprins priemones prieš teroristus ir oficialiai išbrauks iš savo chartos klauzules, kalbančias apie Izraelio sunaikinimą.

Tiek Izraelio, tiek palestiniečių ekstremistai demonstruoja prieš šį susitarimą.

Malaizijos sostinėje Kuala Lumpur vyksta nuolatinės demonstracijos prieš Mahatir vyriausybę, reikalaujant paleisti suimtąjį Anwar Ibrahim, buvusį vicepremjerą. Policija vartoja vis brutalesnes priemones prieš demonstrantus, dažnai juos sužeisdama. Tai esą daroma paties dr. Mahatir nurodymu, kuris yra ne tik Malaizijos min. pirmininkas, bet ir vidaus reikalų ministras. Vien spalio 24 dieną suimta 240 demonstrantų.

Vokietijos pramonininkai tikėjosi, kad naujasis kancleris, socialdemokratas Gerhard Schroeder, savo ekonomine politika nesiskirs per daug nuo Helmut Kohl linijos. Dabar jie nuogąstauja dėl naujo finansų ministro paskyrimo. Toms pareigoms paskirtas kietos socialistinės linijos šalininkas Oskar Lafontaine, socialdemokratų partijos pirmininkas. Finansų ministerija sustiprinta, jai pervedant svarbius departamentus iš kitų ministerijų. Manoma, kad Oskar Lafontaine bus pati įtakingiausia asmenybė planuojant Europos Sąjungos ekonominę politiką.

Čečėnijoje bombos sprogimu nužudytas generolas Čaidid Bagučev, vadovaęs kovai su gaujomis, grobiančiomis žmones dėl išpirkos. Šiuo metu Čečėnijoje nusikaltėlių gaujos laiko 103 pagrobtus žmones.

Lietuvių Dienų parengimų vietovės

1. Registracija, konferencijos, Muzikos ir literatūros popietė vyks Geelongo Lietuvių Namuose.
2. Sportas, Tautinių Šokių Šventė vyks Corio Leisuretime Certer, Anakie Rd., Bell Park.
3. Susipažinimo vakaras – Golf View Motel – "Spinix", 2 Thompson Rd., Nth. Geelong.
4. Šventės atidarymas vyks "Arena", Victoria St. Nth. Geelong.
5. Naujų Metų Balius vyks West Town Hall, Paddington St. West Geelong.
6. Iškilmingos pamaldos – Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, Malone ir Mercer Sts, Geelong.
7. Dainų Šventė – Costa Hall, Deakin Uni, Esplanade, Eastern Beach.
8. Adelaidės Teatro "Sekminių Vainikas" – Geelong High School, Ryrie ir Ganden St., East Geelong.
9. Meno Paroda – The Gordon Gallery, Fenwich St., Geelong.

LD sekretorius

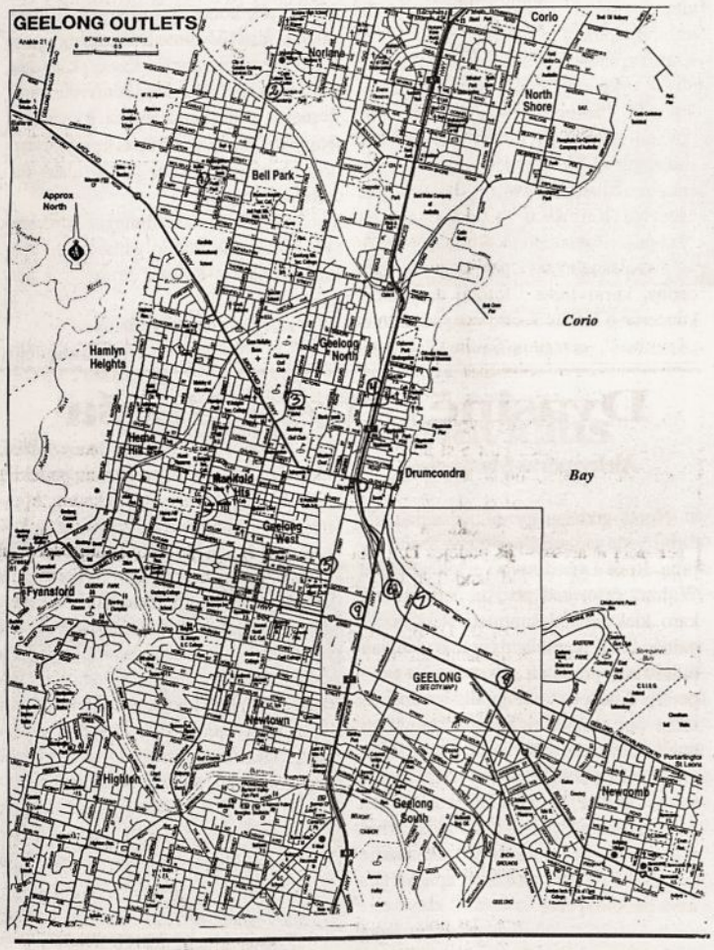

Lietuvos Studijų Sambūris Tasmanijos Universitete

Pietiniame žemės pusrutulyje yra tik vienas akademinis Lietuvos studijų židinys. Tai Lietuvos Studijų Sambūris tolimajame Tasmanijos Universitete. Šiemet (1998 m.) Sambūriui vadovauja III metų humanitarinių mokslų studentas Vincas Taškūnas.

Australijoje yra 37 universitetai, bet nė vienas iš jų neturi lituanistikos katedros. Nėra nei mažesnių skyrių, pašvęstų Lietuvos ar Pabaltijo studijoms.

Kad bent iš dalies užkišti šią spragą, 1987 metais privačiomis jėgomis ir privačiomis lėšomis Tasmanijos universitete buvo įsteigtas Lietuvos Studijų Sambūris, sutrumpintai vadinamas LSS. (Tasmanijos Universitetas yra ketvirtas senumu Australijoje.) Sambūriui trūksta didesnio vietinių tautiečių užnugario, nes Tasmanijoje, kuri žemės plotu panaši į visą Lietuvą, yra labai mažai lietuvių: per paskutinį gyventojų surašymą buvo užregistruota tik 40.

LSS neturi nuolatinių pajamų, verčiasi iš aukų. Tačiau, nežiūrint šių sunkumų, Sambūris veikia jau dvyliką metų. LSS leidžia „Lithuanian Papers". Tai vienintelis akademinis lietuvių žurnalas anglų kalba visame Pietiniame žemės pusrutulyje. LSS jau spėjo išleisti 11 šio žurnalo numerių (po 80 - 96 psl.) ir jame atspausdino virš šimto originalių mokslo darbų apie Lietuvą anglų kalba. Be to, LSS išleido 4 knygas, jų tarpe „Nereikalingų Svetimžodžių Rinkinį". Virš 200 Rinkinių padovanota Lietuvai.

LSS pastangomis, Tasmanijos universitete jau užbaigtos 4 disertacijos apie Lietuvą ir lietuvius; dabar ruošiamos dar dvi.

LSS nariai - studentai garsina Lietuvą Tasmanijos universitete, rašydami mokslo darbus lietuviškomis temomis ir sykiu sudomindami savo profesorius Lietuva. Šie darbai skaitomi ir diskutuojami per pietų pertraukų seminarus, kuriuos universitete suruošia Lietuvos Studijų Sambūris (LSS).

LSS veda lietuvių kalbos kursus Tasmanijos Universitete. Studentams kursai nieko nekainuoja. Kitur gyvenantiems LSS padeda mokytis paštu.

LSS nariai stengiasi sujungti universitete dėstomus dalykus su lietuviškomis temomis. Pavyzdžiui, Vincas Taškūnas pernai skaitė paskaitą AABS konferencijoje Adelaidėje apie lietuvių tautinę sąmonę moderniųjų teorijų šviesoje, o Amanda Banks išdėstė Lietuvos gamtosaugos problemas.

LSS pastangomis Tasmanijos universitetas pernai įvedė metinę stipendiją (Lithuanian Honours Scholarship) geriausiam ketvirtų metų studentui, rašančiam Honours lygio disertaciją apie Lietuvą arba lietuvius.

1998 metų birželio 19 - 21 dienomis Vincas Taškūnas skaitė paskaitą tarptautinėje AABS Pabaltijo Studijų konferencijoje Indianos Universitete, Bloomington. Tai pirmas kartas, kad studentas iš Australijos buvo pakviestas su paskaita į AABS konferenciją JAV-se. Deja, rengėjai kelionės išlaidų dalyviams neapmoka ir LSS turėjo nešti finansinę atsakomybę už savo atstovą.

O kaip bus ateityje? Lietuvos Studijų Sambūrio ateitis Tasmanijoje atrodo liūdnai. Apmokamų tarnautojų Sambūris neturi, o savanoriai baigia išnykti. Iš Lietuvos Respublikos irgi nėra paramos. Sambūris kalbino organizacijas ir pavienius asmenis, kad jie nusipirktų namuką prie Tasmanijos Universiteto ir pasilaikytų nuosavybę sau, tik leistų Sambūriui nemokamai naudotis patalpomis. Sambūris ten įsteigtų biblioteką apie Lietuvą, prieinamą visiems universiteto studentams. Ligšiol dar nepavyko to pasiekti, bet užtektų vieno geradario, kad tokia apčiuopiama Lietuvos Studijų pastogė taptų tikrove.

LSS (Lithuanian Studies Society at the University of Tasmania), P.O. Box 777, Sandy Bay, Tasmania 7006 (Australia). Elektroninis adresas (e-mail): **A.Taskunas@utas.edu.au**

Auksinis jubiliejus

Š. m. spalio 3 dieną Budzinauskų šeimoje, Canberroje, įvyko didelė šventė, kurią suorganizavo jauniausia dukrelė Teresė, talkininkaujant sesutėms, broliui, draugėms ir giminaičiams.

Vaikai norėjo tėvams padaryti siurprizą, bet taip neišėjo, nes motina staiga susirgo širdies priepuoliu ir turėjo atsigulti į ligoninę. Gydytojai šeimai patarė siurprizų nedaryti. Tad palengva šeima buvo supažindinta su ruošiama švente. Atvažiavo seserys iš Vokietijos ir Amerikos, suvažiavo sveteliai iš Queensland'o, New South Wales, Viktorijos. Visi susirinko Sacred Heart bažnyčioje, Qveanbeyane, pabūti liudininkais Sofijos ir Liudo Budzinauskų 50-ties metų vedybinio gyvenimo sukaktuvėse.

Mišių metu „jaunavedžiai" priėmė Šv. Komuniją, o po mišių vedybų sutvirtinimo ir palaiminimo apeigas labai gražiai atliko vietos klebonas kun. Michael Bourke, palinkėdamas Dievo palaimos tęsiant pavyzdingą šeimos sugyvenimą. Vėliau visi susirinko Canberros Wanniassa priemiestyje, kur Church of Christ salėje vyko vaišės, nes tą dieną Lietuvių Klubo patalpos buvo užimtos.

Budzinauskų vaikai ir šeima labai daug darbo įdėjo išpuošiant salę ir paruošiant švedišką stalą – atrodė lyg tai tikros vestuvės.

Jauniausia dukra Teresė pranešė, kad ceremonija bus kaip galima trumpesnė. Pirmiausia perskaitė sveikinimą iš Australijos ministro pirmininko John Howard ir jo žmonos Janette. Kadangi buvo Australijos vyriausybės rinkimų diena, tai perrinktas ministras pirmininkas susilaukė daug katučių.

Pirmas žodis atiteko piršliui ir ilgamečiui draugui Juozui Gailiui, kuris 1948 m. spalio 14 d. Memmingen'e, Vokietijoje, dalyvavo Sofijos ir Liudo sutuoktuvėse. Jis prisiminė jaunystės dienas po karo gyvenant Northlingen'o lietuvių stovykloje, kur jie gyvai reiškėsi lietuvių veikloje, o tas tautinis, žemaitiškas, sąmoningumas ir po 50 metų vis dar puoselėjamas. Memmingen'o draugų ir šeimos vardu jis palinkėjo geros sveikatos ir atšvęsti dalinį jubiliejų.

Bendro likimo, kelionių ir naujakurystės draugas Feliksas Borumas palinkėjo visko, ko tik širdis trokšta, o labiausiai geros sveikatos.

Kiek prisimenam Liudą ir Sofiją nuo jų atvykimo į Australiją, jie nepakeičiami lietuviškos veiklos mylėtojai. Canberroje turbūt nėra lietuviškos organizacijos, kurioje Liudas nebūtų buvęs valdyboje - jis nepakeičiamas sekretorius, kasininkas, pirmininkas, ALB Krašto Tarybos atstovas ir ilgametis Ramovėnų vadas.

Liudas ir Sofija Budzinauskai pjauna jubiliejinį tortą

Sofijos seserų ir brolių vardu žodį tarė sesuo Magdelena, atskridusi iš Amerikos ir atvežusi visą glėbį sveikinimų. Malonu buvo girdėti, kad Sofija kilusi iš 16-kos vaikų šeimos, iš kurių 14-ka užaugo ir subrendo, bet tik vienintelė Sofija sulaukė garbingo auksinio jubiliejaus.

Budzinauskų šeimos vardu žodį tarė vienintelis sūnus Algis. Jis išsivyniojo trijų metrų lapą, bet pamatęs, kad svečiai išsigando, pakeitė jį mažu užrašų knygelės lapeliu. Jis trumpai tėvams palinkėjo džiaugsmo, laimės ir padėkojo už gerą auklėjimą bei nuoširdumą. Prie Algio prisijungė Brigita, Antanina, Liucija, Nijolė ir Teresė, kurios padainavo motinos išmokintą dainelę. Tada Algis davė komandą prisipilti taures šampano ir visi sudainavo „Ilgiausių metų".

Kalbas užbaigė jaunavedžiai: Liudas padėkojo šeimai už suruoštas vaišes, svečiams už apsilankymą, linkėjimus ir dovanas, ypatingai padėkojo svečiams iš Vokietijos ir Amerikos, pasidžiaugė žmona Sofija, kuri buvusi ir esanti labai gera žmona, nepakeičiama šeimininkė ir vaikus nuoširdžiai mylinti motina. Liudas savo žodžius „užantspaudavo" užmaudamas dar vieną žiedą ant žmonos piršto. Sofija, pasidžiaugusi gera šeima ir vyro dosnumu, savo 77 metų jaunikiui padovanojo žiedą.

Jaunavedžiams perpjovus vedybinį tortą, prasidėjo linksmoji dalis, pradėta jaunavedžių valsu.

Auksinis jubiliejus praėjo pakilioje nuotaikoje, tarp daugybės gėlių, atsiųstų iš Amerikos Liudo seserš Bronės ir brolio Viktoro iš Lietuvos.

Juozas Gailius

Mandagumas ar nesąmonė ?

Išbėgdami iš Lietuvos prieš pusę šimtmečio su kaupu, mažai ką galėjome išsinešti. Kas stvėrė drabužių ryšulėlį, kas brangiausių artimųjų nuotraukas, kas gintarus ar porą knygų... O kiti pasprukome taip, kaip stovėjome. Bet mes visi išsinešėme savo gimtąją kalbą ir mūsų karštą, neužgesinamą meilę jai.

Vėliau, gyvenant užsienyje, buvo visaip. Vieniems buvo geresnės sąlygos išsaugoti ir tausoti savo lietuvių kalbą. Kiti – kaip ir šio straipsnio autorius – tik retkarčiais turėjo progų pakalbėti lietuviškai. Tačiau svetima aplinka mums nedavė teisės darkyti ir teršti savo gimtosios kalbos. Saugojome ją kaip savo akį.

Užtat dabar labai skaudu, kad nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje ne visi žmonės panašiai brangina savo kalbą. Gana dažnai jie šneka sudarkyta lietuvių kalba, kurioje tarsi kirminai raitosi nereikalingi skoliniai (barbarizmai). Ir ne tik tie žmonės kalba „barbariškai" - ne geriau parašo ir į laikraščius, į žurnalus ir net į knygas.

Dar liūdniau, kai kalbą teršdami kai kurie mūsų tautiečiai nemato nieko blogo. Atvirkščiai: yra tokių, kurie giriasi, kad jie kalba „mokslinčiau", „tarptautiniais žodžiais", gi švari išeivių kalba esanti „senoviška" ir todėl nepriimtina.

Štai, šiemet Lietuvoje pasirodė Irenos Ermanytės ir kt. „Mokyklinio tarptautinių žodžių žodyno" 2-ras leidimas. Šitos dailiai atspausdintos ir išsamios knygos pratarmėje vienas iš autorių (Jonas Paulauskas) rašo: „... Nonsensas ir nesąmonės reiškia tą patį, bet nesąmonė yra šiurkštoko stiliaus žodis, todėl jo vengiama mandagiai kalbant" (4 psl.).

Mandagiai kalbant ar mandagiai teršiant? Mielas skaitytojau, kurs lietuvių kalbą geriau moki už mane, paaiškink: ar autorius iš Lietuvos dėsto teisingai, ar čia yra „nonsensas"? Net jei mandagiai bendraujant negalima ištarti nesąmonės, argi nėra kitų, „ne taip šiurkščių" žodžių? Man atrodo, kad jų yra aibės! Pavyzdžiui, pradžiai pagalvokime apie šiuos: niekai, niekas, beprasmybė, tušti plepalai, tauškalai, pliurpalai, plempimas, skiedalai, vapaliojimas... Būtų gerai šitą sąrašą dar papildyti.

Baigiant grįžkime prie bendros problemos: dabartinės lietuvių kalbos savižudybės. Šiemet Lietuvos Studijų Sambūris Tasmanijos Universitete (LSS) išleido A. Taškūno „Nereikalingų Svetimžodžių Rinkinį". Knygutėje buvo sukaupta virš 1200 nereikalingų svetimžodžių, be kurių lietuvių kalboje galima lengvai apsieiti. Prie kiekvieno skolinio buvo patiekti gryni lietuviški atitikmenys.

Knygutė susilaukė didelio pasisekimo. Kritikai Lietuvoje ir užsienyje atsiliepė labai palankiai. Visa laida buvo išparduota per keletą mėnesių. Virš 200 egzempliorių iškeliavo į Lietuvą: dalis kaip dovanos kalbininkams, mokykloms, žurnalistams; kitos buvo parduotos knygynams ir pavieniams asmenims papiginta kaina, maždaug už trečdalį savikainos. Gaila, dar liko daug žmonių ir vietų, kurių Rinkinys nepasiekė.

Dabar skaitytojai kalbina LS Sambūrį, kad reikia išleisti Rinkinio antrą laidą ir ją plačiau paskleisti Lietuvoje. Kelios vidurinės mokyklos Lietuvoje jau pareiškė pageidavimą savo mokinius aprūpinti Rinkiniu. Deja, LSS yra tik mažas Tasmanijos universiteto studentų būrelis ir neturi tiek lėšų, kad galėtų savo jėgomis išleisti dar vieną knygą. Todėl LSS dabar ieško geradario (organizacijos arba pavienio asmens, arba kelių asmenų), kas iš anksto užpirktų 400 egzempliorių už $2000 (urmo kaina). Suo tokia garantija LSS galės imtis Rinkinio perspausdinimo darbo. Gi jeigu geradariams patiems 400 knygučių nereikės, bus galima jas labai naudingai padovanoti Lietuvos mokykloms, gimnazijoms, universitetams ir žurnalistams.

Sambūrio adresas: **LSS, Post Office Box 777, Sandy Bay, Tas. 7006 (Australia). Tel. (03) 6225 2505.** Sambūrio pirmininkas yra Vincas Taškūnas. Elektroninis paštas (E-mail):

A.Taskunas@utas.edu.au

Prisimenu: lygiai prieš pusę šimtmečio mudu su Antanu sėdėjome ant suoliuko Karlsruhe's parke ir, trykšdami jaunyste, lietuviškai dalinomės dienos įspūdžiais. Netoli mūsų stovėjo senis vokietis, klausėsi, klausėsi mūsų tauškalų ir pagaliau priėjęs užklausė: „Kokia kalba judu kalbate? Dar tokios gražios, skambios kalbos nesu niekada girdėjęs".

Taigi, brangus lietuvi, miela lietuvaite: jeigu jums kas pasakos, kad mūsų gimtoji kalba šiurkštoka, netikėkit! Mandagiai sakant, tai nonsensas.

Tomas Tamulevičius

Tylos minute pagerbiamas Vlado Putvinskio-Pūtvio atminimas

kių autoritetingų žmonių, kurių indėlis mūsų valstybei būtų reikalingas, o vienas kitas autoritetas mūsų valstybei mąža. Jis trumpai apibūdino mūsų Vyriausybės ir Krašto apsaugos ministerijos ateities planus ir vykdomą vidaus bei užsienio politiką. Po viceministro šaulius sveikino ir dovanas įteikė KASP Kauno ATGR vadas mjr. P. Urbonavičius, atskirojo inžinerinio bataliono vadas mjr. R. Visockas, Lietuvos Karininkų Ramovės seniūnų tarybos pirmininkas kpt. G. Reutas ir kiti.

Po oficialiosios dalies įvyko koncertas, kurio metu iškilmių dalyviams koncertavo Kauno šaulių vyrų ansamblis „Trimitas", centrinis Šaulių Sąjungos kolektyvas, kaimo kapela „Vija" ir centrinis Šaulių Sąjungos vyrų choras „Perkūnas". Po koncerto garbingi svečiai buvo pakviesti į Vytauto Didžiojo menę, kur buvo pavaišinti karšta kava, skanėstais, vaisiais, rūkyta žuvimi, lietuvišku sūriu, česnaku trinta kepta duona ir ... alumi. Nors Vl. Putvinskis-Pūtvis kovojo už tautos blaivumą, tačiau stiklo alaus nevengdavo išgerti.

Spalio 3 dieną iškilmingas minėjimas Vl. Putvinskio-Pūtvio garbe buvo organizuojamas ir Kelmės kraštotyros muziejuje.

Parengė LŠS garbės šaulys

S. Ignatavičius

Dvasinė ir fizinė tarša

Aleksandras Mauragis

Noras greičiau gyventi, daugiau uždirbti veda pasaulį į per greitą susidėvėjimą. Rene Dubos savo veikale „A God Within" rašo, kad po Antro pasaulinio karo kiekvieną dešimtmetį elektros jėgainės JAV gamina dvigubai daugiau industrinių produktų . Ir tokia pat proporcija didėja tarša. Jeigu dar gyvensime tokiu pat tempu tris dekadas, tai viskas bus padidėję dešimtis kartų. Tokia situacija daug ką pakeis. Kad išvengti katastrofos, reikia labai susirūpinti: stoka patyrimo, laiko, pinigų – tai kliūtys, kurias sunku nugalėti mūsų socialinėje sistemoje. Jei nenugalėsime, aplinka tars savo paskutinį žodį.

Industriniai fabrikai paleidžia į orą daug šilumos, kurią absorbuoti gali tik vanduo arba oras. Tokia kaitros tarša negali būti išvengta, todėl neišvengiamas ir ekologinis, ir fizinis, biologinis aplinkos pasikeitimas. Čia ir mokslas nieko negali padėti, nes suvartoto oro niekas pakeisti negali, jei perkrauname reikalavimą iš esamų atsargų. Kadangi visa kas yra žemėje, yra tam tikrame kiekyje, tarsi kokiame sandėlyje, ir jie vartojami nyksta, tai nebetoli tas laikas, kad to pasigesime, todėl reikia tam pasiruošti, reikia informuoti žmoniją, kad išmoktų vartoti esamas gėrybes, kad jų užtektų ilgam laikui. Tai tokia fizinė tarša ir tokie pavojai sunykti civilizacijai anksčiau, negu žmonija sustos augusi ir gyvenusi.

Dabar pažiūrėkime, kokia yra dvasinė tarša mūsų civilizacijoje. Mūsų laikų civilizacija tebevartoja tą pačią natūralią sistemą, kuri nusistovėjo per tūkstančius metų, kada nebuvo jokio pavojaus dėl žemės resursų stokos. Toji sistema grynai individuali, egoistinė, savanaudė, šiandieną ji jau pasenusi, veda prie savižudybės. Mūsų laikų politikai, magnatai, pramoninkai, biznieriai, bankininkai yra šios epochos nusikaltėliai, žmogžudžiai. Jie palaiko tą sistemą, o žmonių perteklių jie naikina nepaliaujamais karais, kontraceptiniais nuodais. Gamina viską, kas reikalinga ir kas nereikalinga žmogui, kad tik galėtų pasipelnyti. Gamina ginklus ir juos naudoja suorganizuotuose karuose. Jokios moralės nebėra nei valstybėje, nei visuomenėje, visa spaudos ir pinigų galia vienose rankose ir visa vyksta kaip nutaria slapti apšviestųjų komitetai. Suverenių valstybių nebeliko, nes už oficialiųjų valdžios pareigūnų stovi ekonominiai reikalai, pinigai, propaganda ir lemia šių laikų ir ateities likimą. Niekada nebuvo taip sarkastiški Liudviko XV žodžiai, mesti prancūzų tautai, kaip šiandien: „Po manęs - nors ir tvanas".

Koks mūsų galvojimas, toks ir gyvenimas – pilnas kontraversijų, veidmainystės, melo. Jeigu žmonija neišmoks protauti logiškai ir neatpras nuo melo, veidmainiavimo, tai toji dvasinė tarša pasidarys tiek pat pavojinga, kiek ir geologinė, ekologinė, fizinė tarša, gręsianti civilizacijos sunaikinimu.

Su ta dvasine tarša anksčiau gana sėkmingai kovojo krikščionybė mažųjų pasaulyje, aukštesnėse klasėse tų moralinių principų niekada niekas nesilaikė, o šiandien ir toji varguomenė jokių moralinių normų nebesilaiko. Bažnyčia neteko autoriteto, nesiderina tai, ką ji skelbia ir kaip ji gyvena. Teologai, Bažnyčios tarnai kunigai skelbia vieną, o gyvenimas rodo kitą. Bet čia ne vien Bažnyčios kaltė, čia visos mūsų kultūros, visų tų, kurie valdo ir tvarko ekonominį, politinį gyvenimą, kurių rankose pinigai, spauda, konspiracija, su kuria jau niekas rimtai nebekovoja, nes pačiose viršūnėse sėdi konspiratoriai, apie kuriuos bijoma prasitarti, kaltė. Tai ir yra tarša, kuri gręsia pasaulio sunaikinimu. Praradę moralę, prarasime ir gyvenimą. Praradę tikėjimą, niekuo nerizikuojame: po manęs – nors tvanas! Tokia šių laikų pasaulėžiūra.

Šauliai pažymėjo...

Atkelta iš 2 psl.

nio vedančioji šaulė D. Zalanskienė pristatė atvykusius garbingus svečius: krašto apsaugos viceministrą E. Simanaitį, VRM I-ojo vidaus tarnybos pulko vadą plk. S. Madalovą, KASP Kauno ATGR vadą mjr. P. Urbonavičių, atskirojo inžinerinio bataliono vadą mjr. R. Visocką, karinių oro pajėgų vado padėjėją kpt. G. Deksnį, Lietuvos Karininkų Ramovės seniūnų tarybos pirmininką kpt. G. Reutą ir kt.

Pradėdamas iškilmingą minėjimą, LŠS vadas mjr. L. Bakaitis pakviečia visus sugiedoti „Tautišką giesmę", tylos minute pagerbti Vl. Putvinskį-Pūtvį, pakviečia du šaulius padėti gėles prie Vl. Putvinskio-Pūtvio biusto Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje. Pasveikinęs susirinkusius su LŠS įkūrėjo gimimo metinėmis, mjr. L. Bakaitis trumpai apibūdino šio Lietuvos didžiavyrio nuopelnus, paprašė šaulius garbingai tęsti jo pradėtą darbą.

Birželio 20 dieną Kaune, pažymint LŠS įkūrimo 79-ąsias ir atkūrimo 9-ąsias metines, buvo pašventinta naujoji Šaulių Sąjungos vėliava, kuri specialiomis vinutėmis buvo prikalta prie naujojo koto. Tą dieną šiose iškilmėse negalėjo dalyvauti KA viceministras E. Simanaitis, VRM I-mo VT pulko vadas plk. S. Madalovas ir KASP Kauno ATGR vadas mjr. P. Urbonavičius. Tad jie buvo pakviesti įkalti jiems paskirtas vinutes ir pasirašyti Garbės svečių knygoje.

Po vinučių įkalimo ceremonijos pranešimui skaityti pakviečiamas Šiaulių gen. P. Plechavičiaus šaulių rinktinės vadas E. Mačiulskis. Savo pranešime jis akcentavo Vl. Putvinskio-Pūtvio indėlį įkuriant Šaulių Sąjungą ir suburiant į ją šaulius, auklėjant juos sąmoningais valstybės piliečiais, kuriant šauliškąją ideologiją.

Savo kalbą krašto apsaugos ministro Č. Stankevičiaus perduotais sveikinimo žodžiais pradėjo KA viceministras E. Simanaitis. Jis aukštai įvertino Vl. Putvinskio-Pūtvio nuopelnus, apgailestavo, kad šiuo metu Lietuvoje pasigendama to-

Prisiminti mirusieji rašytojai

(Tęsinys iš praeito "M.P." Nr.)

Antanas Gasiūnas

1922.2.2 – 1990.7.4

Buvęs mokytojas, operos choro dainininkas, dirbo Vilniuje R. Juchnevičiaus teatre ir ten pat - universitete - buvo Balio Sruogos mokinys... Trumpam – aktorius Šiauliuose. Ilgą laiką gyveno Sydnėjuje, keletą metų Canberroje...

Gimė 1922 m. vasario 2 d. Peluodžių kaime, Šiaulių apskr. Mirė 1990 m. liepos 4 dieną senelių namuose, Sydnėjuje. Paskutinius savo gyvenimo metus buvo dalinai suparaližuotas. Rašė nedaug, bet labai originaliai ir kartą skaitęs jo eilėraščius – jų nebeužmirši! Atskiros savo poezijos knygos neišleido. Dalis jo kūrybos patalpinta trijuose Australijos lietuvių leidiniuose ir viename poezijos rinkinyje JAV. Jų buvo ir keliuose išeivijos žurnaluose. Yra išlikę apie 50 žinomų jo eilėraščių, daugiausia iš Australijoje gyvento laikotarpio.

Paskutinis jo - ligonio - gyvenimo dešimtmetis nebuvo lengvas. Ir į kapą jį palydėjo tik keli tautiečiai, nes apie paskutinius jo gyvenimo metus mažai kas ir težinojo...

Poetas savo eilėraščių nedatavo, tai nelengva nustatyti, kada kuris iš jų parašytas. Paskutinysis, yra iš jo gyvenimo paskutiniųjų metų, rašytas, greičiausiai, jau jam sergant.

Antanas Gasiūnas

Vytautas Janavičius

1924.1.19 – 1995.7.27

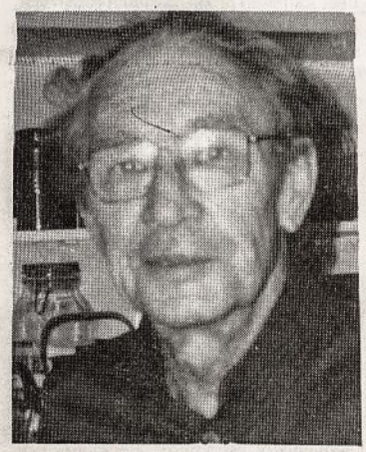

Vytautas Janavičius

Tai antras Sydnėjuje gyvenęs ir palyginti nedaugeliui pažįstamas rašytojas - prozininkas. Jis paprasčiausiai nemėgo viešumos – buvo šeimos ir darbo žmogus. Jis lietuviškajai išeivijai buvo dar mažiau pažįstamas negu Antanas Gasiūnas.

Gimė 1924 m. sausio 19 d. Kaune. Baigęs gimnaziją, 1941 - 43 metais studijavo Vilniaus universitete mediciną. 1943 - 45 metais kovojo Rytų fronte, buvo sužeistas. Karo pabaigą sulaukė ligoninėje. 1946 - 49 metais studijavo mediciną Freiburg a. Bregenz'e. 1950 m. atvyko į Australiją ir apsigyveno Sydnėjuje. Yra išleidęs romaną „Pakeliui į Atėnus" (1962) ir „Nevykėlio užrašai" (1975). Ypač romanas „Pakeliui į Atėnus" susilaukė palankaus atgarsio Australijos ir Amerikos lietuvių spaudoje bei aukšto kritikų įvertinimo. Mirė 1995 m. liepos 27 dieną Sydnėjuje.

Paruošė **B. Žalys**

Antanas Gasiūnas

Eilėraščiai

Prašymas

Perkūne šventas - nejuokauk!
- Aukštybėj Grigo Ratais važinėja Dievas.
Auksinėm pasagėlėm kaustyti žirgai
Išpliekia kibirkštis lyg kalvėj...
O tu, žalty, lietaus botagais
Man avižas draikai.
Perkūne šventas
- velniava!..
Pristigs šventos Agotos duonos mamai.
Po ąžuolu nesibijau tavęs
Aukščiausiam topoly
RŪPINTOJĖLIS -
Prašau,
sutarkite
bičiuliai,
Kad nesudegtų mūs klojimas
(Ant stogo jo gandrienės lizdas ir gandriukai).
Kad Juodbėriui lig soties liktų avižų
Iš JUDVIEJŲ MALONĖS
Skalsi kad būt
Šventos Agotos duona
Mamai.

Dukrai

Jau nesutiksi tu manęs prie slenksčio
ir nesakysi:
- Ilgiuosi aš pasakos apie auksinę obelį
Ir tos liūdnos, liūdnos linarūčio dainos,
Kuri undinei ašaras išspaustų
Ir į lapus jau seno ir audrų mėginto beržo
Atneštų šiurpulio bangas.

Tu nesakyk: - Pasiklausyki
Juodom širdim langinėse rauda bočių vėlės-

Gudrusis aitvaras pavirto stogo žiogreliu
Ir užkeiktoj tankmėj tūnąs paparčio žiedas
Nutraukė minties giją senam skerdžiui,
Kad jo midus raštuotam dubenėly
Ir duonos trupinys
Paliktų neliesti.

Tik židinio ugnis - liauna, aistri šokėja,
Bučiuoja rėmuose sustingusių šventųjų veidus,
Kad šie, gaidgystei neužklupus,
Vėles ramybėn palydėtų,
kad vargšą sotintų išalkusį
Ir viltį, lyg plaštakę,
Kad saugotų gyvenimo liepsnoj.

* * *

Toks geras, toks švelnus, o mano Viešpatie,
Toks geras Tu,
Nakties didybėje didingai susimąstęs
Pakviesk mane kartu...

Man lūpose malda numiršta
Ir brilijantais sužiba blakstienos.
O, Viešpatie, kodėl tik ilgesį
Diktuoja Tavo dienos?..

Einu, keliuos, puolu, kovoju
Ir trokštu aš šventos Aukos vardan
- Girdžiu tik Tavo žodžių aidą
„Akmuo nelies šioj žemėje akmens".

Vitražuos žaidžia saulės spindulėlis,
Tai Tavo veidas, Viešpatie, tai Tu.

Aš viena težinau ir viena tekartoju:
Mes eisime ir būsime kartu.

Peripetas

Vytauto Janavičiaus romane "Pakeliui į Atėnus" rašoma apie mitologinio graikų tautos didvyrio – Tezėjo – pirmuosius šešis žygdarbius, jam bekeliaujant į tėvo sostą Atėnuose. "Peripetas" yra ištrauka iš šio romano.

Jie iškeliavo trise.

Senis Klearchas buvo daug keliavęs ir daug matęs. Pitas (Trezijos valdovas, Tezėjo dėdė) jį išsiuntė vadovu.

Aristemas buvo Tezėjo vienmetis. Jis gimė tą pačią dieną ir juoda Lybijos vergė buvo abiejų žindyvė. Jis nešė su savimi kankles.

Pirmasis kelionės vakaras atėjo kaip priešas, kaip vagis. Tezėjas būtų ėjęs nesustodamas. Argi sustoti nebuvo išdavystė? Argi sustoti nebuvo tas pats, kaip grįžti?

Bet Klearchas jau senai žvalgėsi patogios vietos. Priėjęs upelį jis dalykiškai nusiėmė naštą. Jo veidas buvo lygiai toks pat, kaip ir prie Pito židinio. Tarsi jie nebūtų pakeliui į Atėnus.

Tai skaudino Tezėją. Bet ir Aristemas jau buvo nusimetęs ryšulį, Klearchas sukūrė ugnį, o Aristemas suderino kankles.

* * *

Kitos dienos vakare jie pamatė slėnį su vešliomis ganyklomis ir mėlynais laužų dūmais.

Sutikę piemenį jie paklausė kieno esąs tasai slėnis ir ar jie galėsią pernakvoti. Jie esą pakeliui į Atėnus.

– Peripeto namai visiems atviri, – atsakė jiems piemuo ir pakvietė sekti jo pėdomis.

Jie pažino Peripetą iš pirmo žvilgsnio. Kito tokio vyro nei vienas iš jų nei prieš tai, nei vėliau nebuvo matęs.

Jis buvo visu liemeniu aukštesnis už bet kurį esančiųjų. Du dideli vyrai nebūtų galėję apimti jo krūtinės. Net barzdos ir krūtinės plaukai buvo stori kaip šerno šeriai.

Jo apsiaustas, permestas per petį, buvo susiūtas iš dvylikos avių kailių, bet nesiekė kelių. Dešinioji ranka, nuoga nuo peties, buvo tarsi mazguota ąžuolo šaka.

Peripeto akys buvo geros ir linksmos. Šelmiška ugnelė, švytinti iš po kviečių laukus primenančių antakių, nesiderino prie galingo milžino kūno.

– Gera ištiesti kojas po ilgos kelionės, – pasakė jis, kviesdamas keleivius į savo pilį. – Mes tik paprasti žmonės, bet mūsų namuose lietus neužlyja ir visiems pakanka maisto. Mūsų vanduo skaidrus ir mūsų vynas spengia ausyse.

Jie įžengė pilin, kur viduryje aslos degė milžiniška ugnis.

– Mes dirbame, valgome ir ilsimės tiek, kiek norime, – kalbėjo toliau Peripetas. – Kam tas patinka, gali čionai užbaigti savo dienas, o kas mus niekina greičiau užbaigia savo dienas, negu tikisi.

Ir Peripetas taip nusikvatojo, kad net ausys Tezėjui užsitrenkė. Prie jo kaip griaustinis prisidėjo keliasdešimties piemenų juokas.

– Ko tu žvalgaisi? – paklausė Peripetas Tezėjo, pastarajam ieškant vietos atsisėsti. – Dar nė nepradėjai ilsėtis, o jau žvalgaisi mergaičių?

– Pailsėk, pavalgyk, o paskui jau pažiūrėsime, kaip tau pagelbėt, – paplojo Tezėjui per petį Peripetas ir atsisėdo ant plataus suolo, šalia savęs pasidėdamas ligi šiol rankoje laikytą maišą. Ir tik tuomet Tezėjas įsisąmonino tai nesant maišą, kaip kad prietemoje jam buvo pasirodę. Tai buvo milžiniška kuoka, nutašyta iš mažiausiai šimto metų senumo ąžuolo kelmo. Ji žvilgėjo kaip senas skobnis.

Pro duris jėjo trys jauni piemenys, nešini didžiulėmis pilnomis žuvies pintinėmis. Jie išvertė tas žuvis ant suplaktos aslos. Jos tebebuvo gyvos: visa krūva žvilgėjo juodmedžiu ir sidabru, blaškėsi ir plakėsi.

– Ko laukiate? – vėl sušuko Peripetas, matomai labai gerai nusiteikęs. – Nejaugi jūs varžotės svečių? Argi nematote, kad žuvys jus suris, jei nepaskubėsite?

Visi juokdamiesi puolė prie besiblaškančios, gličios krūvos. Stipriais pirštais nuplėštas galvas ir žarnas metė į ugnį. Peripetas, nieko nelaukdamas, griebė didelę žuvį ir su pasigardžiavimu nuplėšė jai galvą. Pamokančiu balsu, kreipdamasis į žuvį, jis sumurmėjo sau į barzdą:

– Kam lindai į svetimą bučių?

Kaip ir anksčiau, jo pastabą palydėjo garsus klyksmas ir juokas.

Savo milžiniškon saujon Peripetas surinko žuvies žarnas ir metė jas, dėdamasis nepataikęs į ugnį, kitoje pusėje laužo sėdinčiam senyvam piemeniui į veidą.

– Op! – sušuko Peripetas, tarsi atsiprašydamas ir visiems kvatojantis pridūrė: – Valgydamas, brolau, nusiimk kepurę!

Tuomet senasai piemuo, nubraukęs nuo galvos ir veido žarnas, tėškė jas atgal Pe-

Nukelta į 6 psl.

Durys į NATO atviros, bet... kada galėsime pro jas įeiti ?

Pranas Naris

Yra labai gražus lietuviškas posakis: kuo giliau į mišką, tuo daugiau medžių. Posovietinėje Europoje, šaltajam karui priblėsus, Rytų ir Vidurio Europos sovietų hegemonijoje buvusioms valstybėms atsivėrė vartai vėl grįžti į Europos politines bei ekonomines sandaras. Vien tik būti geografiškoje Europoje šiais laikais nebepakanka. Bet grįžti nėra taip paprasta. Sovietų įtakoje nebuvusios Europos valstybės po Antrojo pasaulinio karo susikūrė ekonominį „klubelį", o taip pat ir saugumo ratelį, užtikrintą „už jūrų marių" esančios Amerikos. Manytum, Sovietų Sąjungos lyg ir nebėra, niekas daugiau kardais nežvangina, kam tie visi klubai ir rateliai reikalingi? Deja, kartu su Sovietijos dingimu, nedingo branduoliniai ginklai. Gal buvę sovietai naujieji rusai jų ir nepavartotų, bet gali parduoti naujai besikuriančioms islamiškoms galybėms, arba net kokiam vienam ar kitam pasaulio lygintojui, a la Hitleriui ar Stalinui. Bet tai kodėl per daugiau kaip penkiasdešimt metų turte ir taikoje gyvenusios Šiaurės, Vakarų ir Pietų Europos valstybės taip išdidžiai laikosi? Kaip sako, sotus nenori alkano užjausti. Neva dūmus į akis pūsdami, į norinčiųjų patekti į ES šalis, vieną po kito siunčia savo atstovus, tikrintojus vis su naujais nurodymais, reikalavimais bei sąlygomis.

* * *

Nuo liepos 1 d. Austrija pirmininkaus pusmetį Europos Sąjungai (ES). Pagrindinis jos pirmininkavimo uždavinys bus Sąjungos plėtimas į Rytus. *„Nepaisant visų ekonominių reikalavimų, įsijungimas į ES pirmiausia yra politinis dalykas"*, - pareiškė Austrijos prezidentas Thomas Klestil įvairių šalių spaudos atstovams, (tarp jų ir „Lietuvos ryto" atstovei Jolitai Venckutei) gegužės pabaigoje susirinkusiems Vienoje. Paklaustas apie Baltijojs šalis, T. Klestil atsakė: *„Baltijos šalys, be abejonės, yra Europos dalis, o Estija jau yra ir pirmųjų sąraše"*. Tačiau, jo manymu, reikia atsižvegti ir į Rusijos padėtį, tuo labiau, kad Lietuvos ir Rusijos santykius galime palyginti su santykiais tarp Austrijos ir Vengrijos, kurie Austrijai buvo ypatingai pelningi. Nuo 1995 metų Austrija yra ES narė.

Austrijos URM pareigūnė Benita Ferrera - Waldner lankėsi Vilniuje ir labai domėjosi Ignalinos atominės elektrinės (IAE) saugumu. Ir štai ji surado dar vieną kliūtį Lietuvai pakeliui į ES – Ignalinos elektrinė turi būti uždaryta! Pokalbyje su Lietuvos Prezidentu V. Adamkumi Austrijos atstovė sakėsi suprantanti, kad *„Ignalinos atominės elektrinės ateitis yra jautrus klausimas, bet ne mažiau jautrus ir Europos Sąjungai"*. V. Adamkus jai priminė žinovų išvadas, jog Ignalinos elektrinės saugumas nekelia problemų, todėl neįtikinantis yra įrodinėjimas, kad jėgainė turi būti uždaryta, siekiant užtikrinti saugumą. Elektrinė yra svarbi Lietuvos ekonomijai, o staigiai ją uždarius, tai skaudžiai atsilieptų ES narystės siekiančios šalies ūkiui. Kaip pabrėžė Prezidentas V. Adamkus, šiuo klausimu reikia ieškotis ir ES, ir Lietuvai priimtino sprendimo.

Lietuvos Seimo pirmininkas V. Landsbergis stebėjosi kintančiais Europos Komisijos reikalavimais ir guodėsi besilankančiam Vokietijos ekonomijos ministerijos valstybės sekretoriui Walter Kitel. *„Kai ekonominiai rodikliai rodo ryškų kokybinį šuolį , Briuselis ištraukia naują kortą - Ignalinos elektrinę - tartum neįvykdomą sąlygą narystei – jėgainės uždarymą"*, - tvirtino Seimo pirmininkas. *„Jeigu mes jėgainę dabar uždarysime, sugriausime savo ūkį, o kam reikalingi griuvėsiai?"*- klausė V. Landsbergis.

Danijoje vykusiose Europos valstybių aplinkos ministerijų svarstybose ES vadovė gamtosaugos, branduolinio saugumo ir civilinės gynybos klausimais Ritta Bjerregaard griežtai pareiškė: *„Jeigu Lietuva nori įstoti į ES, ji būtinai turės uždaryti Ignalinos branduolinę jėgainę"*. Ir taip pat daug skirti lėšų gamtosaugai. Tose svarstybose dalyvavęs Lietuvos aplinkos ministras Algis Čaplikas, klausinėjamas apie Ignalinos elektrinę, atsakydavo, jog ji bus uždaryta, tačiau ne rytoj, nes tai brangiai kainuoja. Jeigu pripažįstama, kad šios elektrinės buvimas yra tarptautinė, o ne vienos Lietuvos bėda, tai ir lėšos jos uždarymui turi būti bendros.

Buvo labai įdomus tose gamtosaugos svarstybose Danijos aplinkos ir energijos ministro Svend Auken pasisakymas, jog gamtą daugiausia teršia Vakarų šalys, o Rytų šalyse yra dar daug netgi laukinės gamtos vietų. *„Rytai - Europos sodai!"* - sakė jis.

Lietuvai į pagalbą netikėtai atėjo Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Tony Blair, tikėdamas, kad Lietuva ir Latvija bus pakviestos deryboms su ES, jei nesulėtins rengimosi narystei šioje organizacijoje. Tai jis pareiškė laiške Velso (Wales) Baltų draugijai dėl Baltijos valstybių narystės ES. Šiuo laišku T. Blair atsakė į parlamento nario ir Velso tautinės partijos „Plaid Cymru" pirmininko ir Velso Baltų draugijos globėjo paklausimą. Šio paklausimo pradininkas buvo Velso Baltų draugijos pirmininkas Eimutis Šova.

Didžioji Britanija skirs pusę milijono svarų (3.27 mln. litų) branduolinės jėgainės Ignalinoje saugumui padidinti. Tai D. B. vyriausybės pagalba Vidurio ir Rytų Europos valstybėms, kuria siekiama spręsti branduolinės apsaugos priemonių bei saugumo problemos.

IAE uždarymui reikėtų mažiausiai 300 mln. JAV dolerių. Lietuvoje 1995 buvo įkurtas jėgainės uždarymo fondas, kuriame 1988 balandžio 1 buvo 80.2 mln. litų. Numatoma dar šiais metais pervesti 20 mln., o kitais metais – 30 mln. litų. Atskaitymai į fondą skaičiuojami nuo pajamų (atskaičius valstybinius mokesčius), gaunamų už parduodamą elektros energiją. Vyriausybė nutarė nuo kitų metų atskaičiuoti 6 nuošimčius (dabar atskaičiuoja 4.4%). Fondo lėšos laikomos Finansų ministerijos specialioje valstybės iždo sąskaitoje.

Apsilankiusio Lietuvoje Vokietijos finansų ir gynybos ministro Gerhard Stoltenberg įsitikinimu, Lenkijai ir Estijai pradėjus derybas dėl ES narystės, Lietuva netruks prie jų prisijungti. *„Jūs turite priklausyti Europos Sąjungai"*, - sakė svečias Lietuvos Seimo pirmininkui V. Landsbergiui. Svečias teigiamai vertino šalyje vykdomą ekonominę politiką, nukreiptą į laisvą rinką bei privatizacijos eigą.

Lietuvoje viešėjęs Europos komisijos komisaras Hans van den Broek palankiai įvertino šalies pastangas tapti ES nare, tačiau aiškiai nepažadėjo, kad Lietuvai labai greitai pavyks „į klubą įstoti". ES valdininkas užtikrino, kad dabar vykstanti kandidačių peržiūra bus atlikta remiantis nešališkais įvertinimais. *„Politikos šiuo atveju yra labai mažai, nes politiškai viskas ir taip aišku: Lietuva įstos į Europos Sąjungą – ir kuo greičiau, tuo geriau"*. Jis taip pat atkreipė dėmesį į Lietuvos pasiektą pažangą, didinant bendrąjį vidaus gamybos rodiklį ir mažinant šalies biudžeto nepriteklių. Pažymėjo, kad privatizacija nevyksta taip sparčiai, kaip tikėjosi Lietuvos Vyriausybė.

(Tęsinys sekančiame „M.P." nr.)

Australijos lietuviai sportininkai su svečiais žaidynių aikštėje, Kaune

Peripetas

Atkelta iš 5 psl.

ripetui, pataikydamas jam į besikvatojančią burną.

– Pasiimk savo kepurę ir pakabink ant kablio! – pasakė jisai.

Peripetas juokėsi susiriesdamas.

– Palauk, padarysiu aš iš tavęs kablį, tu juokdary! – suprunkštė jis, atgaudamas kvapą.

Bematant visi pasekė jo pavyzdžiu. Ugnis ir žiežirbos, dūmai, klyksmas, juokas ir atmatos užpildė erdvią ir apytamsią patalpą.

Net ir Aristemas su Klearchu ėmė juoktis. Galiūnas Peripetas, žuvų galvos, milžiniška kuoka ir vaikiškas linksmumas taip baisiai nesiderino! Peripeto pilyje negalėjo būti nieko labiau nepakenčiamo, kaip rimtis.

Pamatęs Aristemą su Klearchu juokiantis Peripetas atkreipė savo dėmesį į Tezėją.

– O kodėl tu nevalgai? – paklausė jis jo. – Gal tau pilvą skauda, o gal lauki patarnavimo?

Ir paėmęs iš krūvos riebią lydeką jis numetė ją Tezėjui.

– Še, išsikepk ir turėsi ką veikti, – pasakė jis jam.

Nieko nesakydamas Tezėjas paėmė žuvį ir rūpestingai ją paruošęs, suvalgė.

Klearchas tylėjo.

Aristemas gi pažvegė į Tezėją priekaištingu žvilgsniu. Jis buvo dalyvavęs juokavime ir ne vieną saują pliekęs į besikvatojančius, net ir patį Peripetą. Pastarąjį gi tai buvo pradžiuginę.

* * *

Sekantį rytą, vos saulei patekėjus, Tezėjas pažadino draugus. Jie nusileido upelin ir išsimaudė šaltame vandenyje. Gi sugrįžę prie pilies jie surado Peripetą su piemenimis jų belaukiančius.

Tylėdamas Tezėjas užsidėjo antblauzdžius, liemenę ir šalmą. Jis apsijuosė kalaviją ir pakėlė akis į Peripetą.

Tasai stovėjo atsirėmęs kuokos ir jo barzdoje slypėjo pašaipa. Ant galvos jis buvo užsidėjęs didžiulį, kiaurą ir pajuodavusį trikojį katilą.

– Nepatinka, a? – paklausė Tezėjo ir kaip visuomet visi aplink jį nusikvatojo.

Staiga jo veidas pasikeitė. Vis dar juokdamasis, o gal greičiau bambėdamas, jis pakėlė savo kuoką ir nebesitverdamas pasakė:

– Tokius kaip tu, brolau, mes sukalame į žemę, kaip kuolus tvoroms.

Trumpai akimirkai ir vėl suklegėjo piemenys bet nutilo. Tezėjui išsitraukus kalaviją. Įsiviešpatavo tyla. Tiktai Peripetas kažką tebemurmėjo. Bet kai niekas nebesijuokė, nutilo ir jis. Jo akys buvo piktos ir kartu tarsi pilnos priekaišto.

Bet tuojau didelės gyslos iššoko ant jo kaktos, jo akys susiaurėjo ir jis ėmė sukti kuoką virš galvos. Ji ūžė, kaip jūromis bėganti audra. Pakilo vėjas. Aplinkinių medžių viršūnės nulinko.

* * *

Kiek kartų Tezėjas jau buvo išsitraukęs kalaviją ir prisidengęs skydu! Bet tai vis tebuvo pratybos, tai tebuvo žaidimas. Dabar jis suprato skirtumą tarp žaidimo ir tikrovės: prieš tai jis tenorėjo kovoti ir kaip toji kova pasibaigsianti buvo visai neįdomu. Dabar gi kova buvo visai antraeilė. Svarbu buvo ją užbaigti.

Peripetas jam atvėrė akis, nes Peripetas nekovojo. Jis Tezėjo net neskaitė savo priešininku. Jis tenorėjo Tezėją pašalinti, jis norėjo juo atsikratyti.

Žaibišku greitumu Tezėjas prišoko prie Peripeto, prisiglaudė prie jo ir įsmeigė kalaviją ligi rankenos.

Peripetas sustaugė ir numetė kuoką. Ji atsimušė į seną ąžuolą perskeldama jį per pusę. Peripetas nubraukė nuo savęs Tezėją kaip besikankinančią širšę. Jis buvo taip nepaprastai stiprus, jog Tezėjas nuskrido piemenų būrin, bent tris iš jų parversdamas žemėn.

Bet Peripetas sukniubo didžiuliame juodo kraujo klane.

* * *

Tą dieną jie keliavo toliau neištardami nė žodžio.

Tik vakare, norėdamas Tezėjui pagelbėti, Klearchas pasakė:

– Tu gyneisi.

Tezėjas klausiamai pažvelgė į Aristemą, bet tasai vengė jo žvilgsnio.

– Aš nesigyniau, – atsakė Tezėjas, – viskas gi tik nuo manęs priklausė. Jei būčiau norėjęs taikos, man tebūtų reikėję juoktis ir švaistytis atmatomis.

PĖDSEKYS

10 metų Mažosios Lietuvos Fondo knygų leidybai

Iš 1988 m. birželio mėn. MLF aplinkraščio: „Mažosios Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis 1985 m. suvažiavime įsteigė Mažosios Lietuvos Fondą su uždaviniu leisti ir skleisti studijas bei knygas, liečiančias Mažosios Lietuvos gyvenimą, istoriją, kalbą, etnografiją ir tiesiog palikti dokumentaciją, kuria bus galima naudotis ir remtis Lietuvos ir Mažosios Lietuvos išlaisvinimo žygyje ateityje. Pvz., šiuo metu spaustuvei jau atiduotas Mažosios Lietuvos kalbininko Jono Užpurvio veikalas „Saugų tarmė". Šis pirmasis fondo leidžiamas veikalas su autoriaus įkalbėtomis juostelėmis jau dabar taps vienintelių Klaipėdos krašto gyventojų kalbėtos kalbos paminklu ir šaltiniu".

Rūpinamasi laikraščio nemokamu siuntinėjimu Mažosios Lietuvos bibliotekoms, organizacijoms ir lietuvininkams.

Išsiuntę pinigus, gegužės 26 d. gavome rašytą laišką, kuriame „dėkoja už didelę paramą „Vorutos" laikraščiui" ir tęsia: „Deja, „Vorutos" laikraščio programa - projektas „Mažosios Lietuvos etninės kultūros paveldo bruožai", kurios koordinatorium turėjo būti p. Vytautas Kaltenis, buvo atmestas. Ir todėl turėjome atsisakyti daugelio kūrybinių sumanymų, o praktiškai - laikraščio priedo „Mažoji Lietuva"".

Įdomu, kas atmetė Mažosios Lietuvos straipsnių seriją? Ar Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas, kuris išdalijo 4 mln. mokesčių mokėtojų litų, skirtų remti nepriklausomai žiniasklaidai? Ar rėmimo fondo tarybos nariai, paskyrę 120 000 litų „Vorutai", reikalavo nebeleisti priedo „Mažoji Lietuva"? Ar pinigais Mažosios Lietuvos prisiminimas istoriniuose leidiniuose turi būti uždusintas, užslopintas?

Mažosios Lietuvos Fondo aukotojai didžiai užgauti.

5. Mažosios Lietuvos architektūros paveldo naikinimas uždraustas skelbti?

Architektams Marijai Purvinienei ir dr. Martynui Purvinui vėl tenka kovoti, kad būtų leista paskelbti pranešimus apie Neringos architektūros paveldo likimą sovietmečiu bei Klaipėdos naikinimą pokariu bei jų tyrimus.

Mokslinės konferencijos „Statyba ir architektūra", vykusios Kaune organizatoriai - atsakingi įstaigų ir jų padalinių vadovai architektams Purvinams uždraudė skelbti faktus apie Mažosios Lietuvos architektūros paveldo naikinimą.

Ar šiandieninė Lietuva bijo savo praeities darbų skelbimo? Ar Mažosios Lietuvos architektūra nesaugotina nuo naikinimo? Ar tik nesėdi mūsų paveldo naikintojai atsakingose įstaigose?

6. Architektai Purvinai tęsia architektūros paveldo tyrinėjimo darbus.

Jau atidavę Aplinkraštį leisti, gavome pranešimą apie atliktus nuodugnius kaimų tyrimus. Tirtos Pagėgių aps. Lauksargių apylinkės paminklų likučiai kapinėse. „Daug kur aptiktos visai šviežios vandališko naikinimo žymės", rašo architektai, „naujai iškasti kapai, išmėtyti mirusiųjų palaikai. Daug kur tebeliko vienas kitas įrašas paminkluose ir kryžiuose...' daug kuo apibūdinantis senųjų gyventojų pasaulėjautą, jų tautines nuostatas.

Senose kapinėse užfiksuota keli šimtai paminklų ir jų liekanų. Kaimuose užfiksuota dešimtys senų pastatų. Aptikta ir gana įdomių liekanų".

Architektų liepos mėn. tiriami šie kaimai: Gilandžiai, Gilandviršiai, Greižėnai, Griežpelkiai, Kamsčiai, Kreivėnai, Lauksargiai, Meldiklaukiai, Nemeiliai, Oplankis ir Šakiai.

Liepos pabaigoje tirtos Bitėnų apylinkėse Šilėnų, Bardėnų ir Lumpėnų kapinių liekanos. Rugpjūčio pradžioje architektai vyks dar į Ragainės apylinkes, ieškodami senų kaimų ir kitų gyvenviečių liekanų.

7. „Vorusnėlė" garsina pamariškių dainas ir giesmes.

Dainų šventės proga Mažosios Lietuvos vaikų ir jaunimo etnografinis ansamblis „Vorusnėlė" su savo vadove Dalia Kisieliūnaitė surengė koncertą Vilniaus karininkų ramovėje. Buvo dainuojamos Liudviko Rėzos užrašytos lietuvininkų ir kuršininkų dainos. Buvo taip pat giedamos populiariausios evangeliku liuteronų lietuviškos giesmės, kurių melodijos remiasi senovinėmis dainomis, kaip rytprūsiečių lietuvių, lenkų ir vokiečių giedota „Dievs yra meilė" arba Vydūno giesmė „Pranašai didis".

Iš Mažosios Lietuvos Fondo aplinkraščio

Lietuvos Skautijos Jubiliejinėje-Tautinėje Stovykloje (iš kairės): Lietuvių Skautų Brolijos vyr. skautininkas v.s. Sekas, Lietuvių Skautų S-gos Tarybos pirmininkė v.s. B. Banaitienė ir Melbourno "Džiugo" tunto vadovas ps. Linas Šeikis.

VIII Tautinė (pagalb.) Australijos Rajono skautų stovykla

Pasibaigus 20-sioms Lietuvių Dienoms Geelonge, sekančią dieną, t.y. **1999 m. sausio 2-rą, ukrainiečių skautų stovyklavietėje "Sokil"** prasidės Australijos Rajono lietuvių skautų Tautinė Stovykla. Ši stovykla bus lyg ir tęsinys Tautinių stovyklų, kurios šiais metais vyko Lietuvoje ir Amerikoje. Australijos Rajono stovykla bus pagerbimo – prisiminimo stovykla. **Stovykla baigsis sausio 10-tą dieną.** Vilkiukai ir paukštytės bus apgyvendinti po stogu, visi kiti – skautai ir skautės, vyčiai – vyresnės skautės bei skautininkai – gyvens palapinėse. Rajono vadija kviečia visus jaunuolius bei jaunuoles dalyvauti stovykloje, netgi ir tuos, kurie iš viso skautams nepriklauso. Jie galėtų praleisti laiką kartu su skautais, dalyvauti skautų užsiėmimuose, skautų programoje ir t.t. Stovyklai vadovaus LSS Australijos rajono vadas v.s. Henrikas Antanaitis.

LSS Australijos Rajono skautai(-tės) jau dabar registruojasi 1999 metų pradžioje vykstančiai Tautinei Stovyklai prie Geelongo.

Melbourno skautai(-tės) registruojasi pas **ps. Povilą Kviecinską tel. (03) 9744 4270**; Geelongo skautai(-tės) registruojasi pas **s. Vyt. Mačiulį tel. (03) 5278 2906**; Sydnėjaus skautai(-tės) registruojasi pas **ps. Dainą Šliterytę tel. (02) 9498 2571**; Adelaidės skautai(-tės) registruojasi pas **Rūtą Sankauskienę tel. (08) 8339 4300** ; Brisbanės skautai(-tės) registruojasi pas **ps. Algį Milvydą tel. (07) 3269 4294**; iš visur kitur – pas **v.s. Henriką Antanaitį tel. (03) 9857 8338.**

Į Tautinę Stovyklą Australijoje (papild.) kviečiami visi skautai(-tės) ir neskautiškasis jaunimas. Daugiau informacijos apie stovyklą bus pranešta vėliau.

LSS Australijos Rajono V-ja

INFORMACIJA

Tautos Fondo darbuotojams

Esu paprašytas JAV Tautos Fondo Centro Valdybos pristatyti žinias apie Tautos Fondo darbuotojus Adelaidėje, Perthe, Tasmanijoje, Canberroje, Brisbanėje ir Sydnėjuje, kurie priklausė Australijos Tautos Fondo Atstovybei Sydnėjuje.

Reikalingos nuotraukos ir trumpos biografijos. Prašau mirusių darbuotojų šeimos narių ar draugų pasirūpinti nuotraukų/biografijų pasiuntimu, nes visa ši dokumentinė medžiaga reikalinga išeisiančiai Tautos Fondo veiklos knygai.

Bet kokią kitą informaciją prašau siųsti Tautos Fondo įgaliotiniui Antanui Kramiliui, **83 Queen St. Canley Heights, NSW 2166, tel./fax (02) 9727 3131.**

Prašau ir iš anksto dėkoju už jūsų pagalbą nepaliekant užmarštyje Lietuvos laisvės kovotojų.

A. Kramilius, TF įgaliotinis

Socialinės Globos Moterų Draugija Melbourne kviečia nares ir prijaučiančias į rengiamą **Kultūrinę popietę**, kuri įvyks **lapkričio 15 d., sekmadienį, 1 val. po pietų** Lietuvių Namuose, Moterų Seklyčioje. Kavutė suneštinė.

Melbourno Soc. Globos Moterų D-ja

Padėka

Gauta $ 72.50 auka Lietuvos našlaičiams, vietoj gėlių , mirus a.a. Meilutei Eimutienei. Auką skiria Konstantinas ir Helga Leliai, gyvenantys 1 Gettisburg Drive, Springfield III, USA. Už auką dėkojame.

Melbourno Soc. Globos Moterų D-ja

Laiškai redakcijai

Dėl "Nutikimų Lietuvoje"

Pastoviai seku nepriklausomos Lietuvos, Vakarų Australijos ir Australijos lietuvių spaudą. Jūsų laikraštis „Mūsų Pastogė" yra gana rimtas, tačiau man sukėlė nusistebėjimą p. Antano Laukaičio straipsnis „M.P." nr. 38, kur jis gina nusikaltėlius. Įdomu, ar p. A. Laukaitis lankė Arvydą Stašaitį kalėjime, kad taip smulkiai aprašo jo sveikatą? Aš manau, kad p. Stašaitienė kasdien neša maistą iš namų. O dėl teismo delsimo reikia kaltinti buvusią komunistinę Vyriausybę, nes pavogti A. Stašaičio milijonai iš varganų žmonių yra ne jo vieno darbas.

Patarčiau p. A. Laukaičiui paprašyti p. Stašaitienės užsakyti Lietuvoje leidžiamus dienraščius, tada p. A. Laukaitis galėtų objektyviai spręsti apie esamą padėtį Lietuvoje, o ne ištraukti keletą sensacingų pletkų ir juos skelbti Australijos lietuviams. Pagarbiai

Lietuvos medic. mokslų kand. gyd.
Gražina - Romualda Klimavičienė,
Perth, 1998.10.2

Gerb. Redaktoriau,

Perskaičiau "Herald-Sun" spalio 7 dieną Dr. Nitschke tilpusį straipsnį, kuriame jis pasisako už vyresnio amžiaus žmonių teisę dėl euthanasijos – savižudybės. Tai liečia ne tik nepagydomus ligonius, sergančius žmones, bet ir senesnio amžiaus asmenis, kurie kenčia ne tik fizinius, bet ir moralinius-dvasinius skausmus. Kartais, nors gerai žinoma, kad tie skausmai nepagydomi, bet visokiais būdais ir priemonėmis stengiasi tuos skausmus prailginti. Tai yra žiauriai neteisinga. Todėl, jei asmuo klausia daktaro patarimo, kaip tą skausmingą ir betikslį gyvenimą baigti, jis neturėtų atsisakyti duoti tokį patarimą. Yra daug metodų, kaip baigti gyvenimą, bet žmogus nori numirti gražiai ir ramiai, be jokių nemalonumų kitiems.

G. Narušis

Bendradarbiauk "Mūsų Pastogėje"!
Remk "Mūsų Pastogę"!

INFORMACIJA

Gerbiamas lietuvių spaudos bičiuli,

"Mūsų Pastogė" neišsiverčia vien iš prenumeratų ir skelbimų.
Svarbus papildomas pajamų šaltinis yra

Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjungos kasmet pravedama loterija.

Šių metų loterijos traukimas įvyks per Spaudos Sąjungos metinį susirinkimą Sydnėjuje, Lietuvių namuose Bankstowne, 1998 lapkričio 29 d.
Loterijos rezultatai bus skelbiami "Mūsų Pastogėje" gruodžio 7 d.
Pirmasis loterijos prizas – Lietuvos auksinė moneta, kiti – 4 vertingi prizai.

Loterijos bilieto kaina - $ 2

Kreipiamės į Jus su prašymu paremti "Mūsų Pastogės" leidimą, perkant ir platinant loterijos bilietus. Tikimės, kad išplatinsite Jums su šiuo laišku atsiųstus bilietus. Jeigu reikėtų dar, praneškite, prisiųsime daugiau.

Loterijos bilietų gavimui ir atsiskaitymui prašome kreiptis adresu:

Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga,
P. O. Box 550, Bankstown, N. S. W. 1885.

Labai svarbu, kad pinigai ir parduotų bilietų šaknelės būtų grąžintos ne vėliau, kaip lapkričio 29 dieną.

Nuoširdžiai dėkojame visiems, mus parėmusiems pernai ir anksčiau loterijos bilietų pirkimu ir platinimu ir tikimės, kad ir šiemet būsite mūsų talkininkais, suprasdami mūsų spaudos svarbą.

Vytautas PATAŠIUS, LBSS pirmininkas

Lietuvių Kooperatinės Kredito Draugijos "Talka" Sydnėjaus skyrius praneša:

savo nariams, kad metinis ataskaitinis susirinkimas įvyks š. m. **lapkričio 8 d., sekmadienį, 1.30 val.** po pietų mažojoje salėje, Lietuvių Klube, Bankstowne.

Susirinkimo dienotvarkėje:

* praėjusių metų veiklos pranešimas;
* metinis pelno paskirstymas;
* "Talkos" direktoriato pranešimas;
* narių klausimai ir pasiūlymai.

Susirinkimas baigsis pavaišinimu – sumuštiniais ir gaivinančiaisiais bei stipresniais gėrimais.

Nariai ir pageidaujantys įstoti į narius maloniai kviečiami dalyvauti.

Šį sekmadienį Sydnėjaus skyrius teiks finansinius patarnavimus tarp 12.00 val. ir 1.00 val. po pietų. **Vytenis Šliogeris**, Syriaus Vedėjas

---

Dėmesio, dėmesio ! ! !

Lietuvos Olimpinis komitetas būsimiems savo olimpiniams sportininkams, kurių dalis jau šiais ir kitais metais atvažiuos į Sydnėjų treniruotis bei ruoštis olimpiadai, išnuomavo didelį šešių kambarių su virtuve ir kitais prie namo reikalingais įrengimais namą, kuris yra Miller Ave., Ashfield. Šis namas yra visiškai tuščias ir jam apstatyti reikia įvairių baldų, kaip pvz., lovų, spintų ir kt.

Aš kreipiuosi į Sydnėjaus lietuvius, gal jie savo namuose turi jiems nereikalingų baldų ir kitų dalykų ir gali juos atiduoti ar dviems metams paskolinti šiam olimpiečių namui. Jeigu kas turi, tai prašau skambinti **Antanui Laukaičiui tel. (02) 9798 0306** arba **Viktorui Šliteriui tel. 9498 2571**. Būsime už tai dėkingi. **A. Laukaitis**

"Kovo" ruošiamas antrasis

Melburno taurės karnavalas

š. m. **lapkričio 1 dieną**, sekmadienį, 2 val. popiet, Bankstowne, Lietuvių namuose.

Programoje - kumelaičių, kumelių, žirgų ir arklių lenktynės. Lenktyniaujančių paradas bus apžiūrimas iš anksto. Ten pat, vietoje, vyks lažybos už greičiausius arklius. Po to vyks pagrindinis įvykis - "Kovo" taurės įteikimas. Bus pravedamos Melburno taurės lažybos: 2, 5 ir 10 dol.

Laimėtojai prizus atsiims po Melburno taurės varžybų antradienį, lapkričio 3 dieną.

Ateikite apsirengę kaip dera Melburno taurės lenktynėms. Teisėjai skirs premijas gražiausiai pasipuošusiai poniai ir elegantiškiausiai apsirengusiam ponui.

Sporto klubas "Kovas"

Kvietimas

Lapkričio 8 dieną, 1.30 val. po pietų visus kviečiame į Melbourno Lietuvių Namus pasižiūrėti bei pasiklausyti "Dainos Sambūrio" 49-jį metinį koncertą. Išgirsite naujas dainas, duetus ir kt. Žadame jums gerą nuotaiką ir malonų pabendravimą.

Bilieto kaina – $ 10, vaikams iki 15 metų – nemokamai.

Iki malonaus pasimatymo koncerte! **"Dainos Sambūrio" Valdyba**

Melbourno Pensininkų Sąjungos nariams

Sekantis susirinkimas įvyks **lapkričio 10 dieną**. Tai paskutinė proga atvykti ir užsirašyti Kalėdinės šventės vaišėms. **A. S.**

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16 - 18 East Terrace, BANKSTOWN,
Tel. 9708 1414, faksas (02) 9790 3233

Dėmesio Sydnėjaus Lietuvių Klubo nariams!

Dėl susidėjusių aplinkybių, Klubo visuotinis narių susirinkimas įvyks **lapkričio 15 d., 1.30 val. po pietų.**

(Ne lapkričio 8 d., kaip buvo numatyta anksčiau)

Dienotvarkėje: Klubo Valdybos rinkimai.

Kandidatų siūlymai į Klubo Valdybą pristatomi **iki lapkričio 6 dienos.**

Klubo Valdyba

Klubo valgykla veikia:

penktadieniais - 6 val. - 8 val. popiet,
šeštadieniais - 12 val. - 2 val. popiet švediškas stalas (smorgasboard) ir 6 val. - 8 val. vakaro,
sekmadieniais - 12.30 val. popiet - 7 val. vakaro.

TALKOS PRANEŠIMAS

Nuo lapkričio 1, 1998, naujiems ir atnaujinamiems indėliams galioja sekantys procentai:

Terminuoti indėliai:

12 mėn.	4.50%
6 mėn.	4.25%
3 mėn.	4.00%

Sąskaitos minimumas $500

Mėnesinių palūkanų sąskaita (Min. $10,000) **4.00%**

Terminui pasibaigus, indėlį galima išimti ar pervesti į kitą sąskaitą. Palūkanos įmokamos į einamąją sąskaitą. Jei klientas nepraneša savo pageidavimo, sąskaita automatiškai pervedama į naują, tokį patį terminuotą indėlį. Pinigus iš terminuotų indėlių galima išimti terminui nesuėjus. Tuo atveju mokama tik 1.5% už išimtus pinigus.

Einamosios sąskaitos:

$5000 +	3.5%
$1000 - $4999	2.5%
$1.00 - $999	1.5%

Paskolos:

Su turto užstatu	6.6%
NAUJOS paskolos pirmieji 12 mėn. virš $40,000	5.4 %
Su garantuotojais iki $10,000	13%
Asmeninės iki $5,000	13%

Talka viršminėtus paskolų procentus gali keisti metų bėgyje atsižvelgiant į bankų ir finansinių įstaigų siūlomus procentus.

Adelaide	8362 7377
Melbourne	9328 3466
Sydney	9796 8662

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ
TALKA
KREDITO DRAUGIJA

TALKA INFORMATION

The following interest rates apply from November 1, 1998 for all new and renewed deposits:

Term Deposits:

12 month	4.50%
6 month	4.25%
3 month	4.00%

Account minimum $500

Monthly interest account (Min. $10,000) **4.00%**

On maturity, the deposit and interest may be withdrawn or transferred to other accounts. If the client does not notify his/her intentions, the account is automatically rolled over for another equal term at current interest rate. Withdrawals may be made from term deposits before maturity date. In such case only 1.5% is payable on the withdrawn sum.

Current Accounts:

$5000 +	3.5%
$1000 - $4999	2.5%
$1.00 - $999	1.5%

Loans:

Mortgage security	6.6%
NEW loans over $40,000 capped for 12 mth.	5.4 %
Guarantor secured up to $10,000	13%
Personal up to $5,000	13%

Loan interest rates may be varied during the year depending on current interest rates offered by banks and other societies.

Adelaide	8362 7377
Melbourne	9328 3466
Sydney	9796 8662

LITHUANIAN CO-OPERATIVE
TALKA
CREDIT SOCIETY LTD

"Wooster Victory". Kviečiame visus "dešimtojo" transporto (1948 m. lapkričio 16 d. atplaukusio į Melbourne) atvykėlius, jų vaikus ir anūkus, taip pat draugus **lapkričio 15 dieną, sekmadienį, 12 val.** susirinkti pietums Sydnėjaus Lietuvių Klube. Kas turi, prašome atsinešti senas nuotraukas ir kt. **Vincas Bakaitis**

Plačiau apie tai sekančiame "Mūsų Pastogės" numeryje.

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.
Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga
Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: P. O. Box 550 Bankstown N. S. W. 1885
Redaktorius Bronius Žalys. ❋ ❋ ❋ Redakcijos ir administracijos telefonas (02) 9790 2319
Faksas (02) 9790 3233

Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami ir nesaugomi.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Prenumerata metams $ 50 Užsienyje paprastu paštu $ 65 N. Zelandijoje oro paštu $ 80
Užsienyje oro paštu $ 110